

جمهوری اسلامی ایران

آموزش و ارتقای سلامت

تاریخچه، وظایف و شاخص ها

تدوین:

دکتر فاطمه رخشانی، دکتر محسن شمس، عباس پریانی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

تابستان ۱۳۸۹

فهرست مطالب:

پیشگفتار

مقدمه

بخش اول

تعاریف و مفاهیم

تعریف سلامت

ارتقای سلامت

آموزش سلامت

توانمندسازی

دانش سلامت

سواد سلامت

عوامل تعیین کننده و مؤثر بر سلامت

محیط های ارتقا دهنده سلامت

شرح وظایف (وظیفه، مسوولیت و فعالیت)

شاخص

استاندارد

درونداد

فرایند

برونداد

پیامد

بخش دوم

تاریخچه

تشکیلات آموزش بهداشت

شرح وظایف آموزش بهداشت در سالهای دور
ارتقای سلامت و لزوم شرح وظایف جدید
فرمهای آماری آموزش بهداشت
شاخص های آموزش سلامت در ایران و جهان
شروع کار برای تدوین این مجموعه

بخش سوم

اهداف و مأموریت ها، وظایف، فعالیت ها

بیانیه مأموریت

حوزه های مأموریتی آموزش سلامت

چشم انداز آموزش سلامت

مقاصد و آرمان های آموزش سلامت

اهداف آموزش سلامت

شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت

شرح وظایف آموزش و ارتقای سلامت دانشگاه های علوم پزشکی

شرح وظایف آموزش و ارتقای سلامت شبکه های بهداشت و درمان شهرستانها

شاخص های ارزشیابی

دروندادی

فرایندی

پیامدی

چک لیست پایش

فرم های آماری

فهرست منابع

پیشگفتار

بیش از پنجاه سال است که آموزش سلامت در ایران تشکیلات سازمانی دارد و طی این سال ها دستاورد های زیادی برای نظام سلامت کشور با خود به همراه داشته است ،چه در سال هایی که در کنار تیم های عمودی ارایه خدمت در اقصی نقاط کشور ،در مدارس و مساجد و تکایا و روستاهای صعب العبور در کنار مردم و با زبان مردم راه حل های لازم برای مشکلات بهداشتی مردم را آموزش می دادند و چه پس از تغییر رویکرد آموزش سلامت در راه توانمند سازی کارکنان بهداشتی درمانی و جلب حمایت بخش های توسعه برای بهبود سلامت گام برداشتند. ولی با وجود چنین سابقه طولانی، این بخش شاهد فراز و نشیب های بسیاری بوده است.

اکنون با توجه رسالت های جدید آموزش سلامت، بر پایه رویکرد ارتقای سلامت و تغییر نیاز های جامعه، نیاز به تدوین مجموعه جدید شرح وظایف و شاخص های آموزش سلامت برای سطوح ارائه خدمت بیش از پیش احساس می شود.

تغییرات اساسی که در طی سالیان اخیر در اصول و مفاهیم آموزش و ارتقای سلامت رخ داده است، سبب شده تا نوع فعالیت های مرتبط با این حوزه نیز دستخوش تغییراتی شود. توجه جهانی برای عملیاتی کردن منشور اتاوا، به عنوان مبنای رویکرد ارتقای سلامت و ورود متخصصان و صاحب نظران آموزش سلامت به حوزه های سیاستگزاری، تقویت اقدامات جامعه، توسعه محیط های حامی سلامت و بازنگری در نظام ارائه خدمات در کنار توجه به توانمندی مخاطبان برنامه های سلامت، سبب شده است تا نگاه به آموزش و ارتقای سلامت تغییر کند و انتظارات از آن نیز افزایش یابد.

مجموعه ای که در دفتر آموزش و ارتقای سلامت تدوین شده شامل شرح وظایف شاخص های درون دادی، فرایندی و برون دادی دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت در ستاد معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و شبکه های بهداشت و درمان شهرستان ها است که در جای خود کاری است لازم و قابل تقدیر.

دکتر علیرضا مصداقی نیا
معاون سلامت

مقدمه:

دفتر آموزش و ارتقای سلامت معاونت سلامت، واحدهای آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و واحدهای آموزش سلامت در مراکز بهداشت شهرستان ها، همواره با طیف گسترده ای از مسوولیت ها و وظایف حرفه ای روبرو بوده اند که گاه با داشتن استقلال سازمانی با عناوینی مانند مدیریت برنامه های آموزش سلامت، اداره کل ارتباطات و آموزش سلامت یا دفتر هماهنگی برنامه های ارتباطات و آموزش سلامت، و زمانی نیز با ادغام در سایر مراکز یا دفاتر روبه رو بوده اند.

اکنون که بیش از یک سال از احیای مجدد دفتر آموزش سلامت می گذرد و این بار نام **دفتر آموزش و ارتقای سلامت** را بر خودبه همراه دارد، نیاز به تدوین مجموعه جدید شرح وظایف برای سطوح مختلف واحدهای آموزش سلامت بیش از پیش احساس می شود. در کنار این اصلاح جایگاه، تغییرات پایه ای که در طی سالیان اخیر در اصول و مفاهیم آموزش و ارتقای سلامت رخ داده است، سبب شده تا نوع فعالیت های مرتبط با این حوزه دستخوش تغییراتی شود. توجه جهانی به مکانیسم های عملیاتی کردن منشور اتاوا، به عنوان اساس رویکرد ارتقای سلامت و ورود متخصصان و صاحب نظران آموزش سلامت به حوزه های سیاستگزاری، تقویت اقدامات جامعه، توسعه محیط های حامی سلامت و

بازنگری در نظام ارائه خدمات در کنار توجه به توانمندی مخاطبان برنامه های سلامت، سبب شده است تا نگاه به آموزش و ارتقای سلامت تغییر کند و انتظارات از آن نیز افزایش یابد.

مجموعه ای که در پیش رو دارید شامل شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت در ستاد معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و شبکه های بهداشت و درمان شهرستان هاست که حاصل بررسی و مرور منابع، اقدامات قبلی انجام شده در این زمینه و نظرات گروهی از کارشناسان مسئول آموزش سلامت کشور به حساب می آید.

هدف ما برای تدوین این مجموعه افزایش اثربخشی در مدیریت برنامه های آموزش و ارتقای سلامت است. ما معتقدیم که بازدهی کار یک مجموعه باید از طریق صادره های آن سنجیده شود نه میزان وارده ها یعنی موفقیت های کاری او، نه مجموعه کارهایی که به وی محول می شود یا در روز انجام می دهد. درمورد مفهوم اثربخشی آموزش سلامت تعریف جامع و مشخصی وجود ندارد زیرا فرایند دستیابی به آن، کار دشواری است. ارزیابی اثربخشی آموزش یعنی اینکه تا حدودی تعیین کنیم آموزشهای انجام شده تاچه حد به ایجاد مهارت های مورد نیاز در کارکنان سلامت به صورت عملی و کاربردی منجر شده است و یا چه میزان به دانش و سواد سلامت جامعه افزوده شده است و این کاری است بس مشکل .

این دفتر از ارائه نظرات و پیشنهادات استادان، مدیران و کارشناسان نظام ارایه خدمات سلامت برای بهبود و ارتقای فرایند های آموزش سلامت کشور استقبال می کند.

دکتر فاطمه رخشانی
مدیر کل آموزش و ارتقای سلامت

بخش اول

تعاریف و مفاهیم

تعاریف و مفاهیم:

برای دستیابی به اهدافی که در این مجموعه بناداریم مطرح نموده و بدان دست

یابیم ابتدا لازم است واژگان و مفاهیمی را تعریف نماییم:

ارتقای سلامت:

فرایندی است که هدف آن توانمندسازی مردم برای افزایش کنترل آنها بر سلامت خویش و در نهایت بهبود مستمر سلامت خود و جامعه ای که در آن زندگی می کنند می باشد. ارتقای سلامت همچنین عبارت است از فرایند توانمند سازی مردم و جوامع برای افزایش کنترل آنها بر تعیین کننده های سلامت و بهبود سلامت خویش. ارتقای سلامت قصد دارد تا از طریق مشارکت همگانی در فعالیت های مختلف موجب افزایش آگاهی و ایجاد محیط های حمایت کننده از رفتار های مثبت، موجب کاهش خطرات تهدید کننده سلامت و کمک به مردم برای تغییر سبک زندگی سالم تر شود.

واژه و رویکرد ارتقای سلامت اولین بار در ۱۹۸۶ در کنفرانس اوتاوا کانادا مطرح گردید. ارتقای سلامت به وسیله مردم و با همراهی مردم و نه فقط برای مردم صورت می گیرد. هیچ فردی به تنهایی نمی تواند بر کلیه عواملی که سلامت وی را تحت تاثیر قرار می دهند، کنترل داشته باشد. بنابر این ارتقای سلامت نه تنها شامل اعمال و اقداماتی است که به سوی تقویت مهارت ها و ظرفیت های افراد هدایت می شود، بلکه همچنین به تقویت ظرفیت گروه ها، سازمان ها و جوامع برای رویارویی با شرایط اجتماعی و اقتصادی زیربنایی و محیط های فیزیکی که سلامت را تحت تاثیر قرار می دهند، منجر می شود.

ارتقای سلامت دانش آموزان مستقل از سلامت جامعه نیست، لذا سیاستگذاران و مسؤولان باید به وظایف خود در تمامی حوزه ها و بخش های توسعه توجه نمایند، وزارت بهداشت و وزارت آموزش و پرورش نیز به نوبه خود باید برنامه توسعه سلامت دانش آموزان را مد نظر داشته باشند. و در برنامه توسعه سلامت دانش آموزان، مشارکت دانش آموزی رکن اساسی به شمار می آید.

یادآوری می کنیم که ارتقای سلامت ترکیبی از آموزش سلامت، خدمات بهداشتی مناسب و مداخلات خاصی است که رفتار سالم و رعایت شیوه زندگی سالم را میسر می سازد.

توانمند سازی :

توانمندسازی در ارتقای سلامت فرایندی است که از طریق آن افراد کنترل بیشتری بر تصمیم گیری ها و اقداماتی که سلامت آنها را تحت تاثیر قرار می دهند به دست می آورد . هدف توانمندسازی در ارتقای سلامت ، قادر نمودن افراد و جوامع برای تصمیم گیری در زمینه انتخاب بهترین گزینه سلامت با توجه و تاکید بر تعیین کننده های سلامت که شامل کلیه عوامل اجتماعی و محیط فیزیکی است می باشد .

عوامل تعیین کننده و مؤثر بر سلامت:

این عوامل بسیار متعدد و متنوع هستند. برخی از این عوامل در اختیار و در کنترل بشر است و بعضی خارج از کنترل او. به طور کلی این عوامل به سه گروه تقسیم می شوند:

- عوامل بیولوژیکی
 - عوامل توسعه ای
 - نظام مراقبت های سلامت
 - عوامل بیولوژیک مانند باکتری ها، قارچ ها و سایر عوامل بیماریزا
- و همچنین عوامل مربوط به سیستم ایمنی فرد و عوامل نژادی که استعداد ابتلا یا عدم ابتلا ی افراد به بیماری هارا تعیین می کند.
- عواملی مانند درآمد، فقر، آموزش، مسکن، شیوه زندگی، عدالت اجتماعی و... عوامل مربوط به سطح توسعه یافتگی می باشند که بر سلامت فرد و جامعه اثر می گذارد.

وضعیت نظام سلامت و کیفیت مراقبت های بهداشتی درمانی عامل تعیین کننده دیگری است که بر سلامت اثر گذار است.

محیط های ارتقا دهنده سلامت:

بر موقیعت هایی اشاره دارد که در آنها ارتقای سلامت رخ میدهد و منتهی به ایجاد محیط های سالم و حمایتی می شود مانند مدرسه سالم، بیمارستان سالم، شهر سالم، روستای سالم و محل کار سالم. محیط ارتقا دهنده سلامت، محیطی است که علاوه بر داشتن عوامل فیزیکی سالم مانند آب پاکیزه، هوای پاک و محیطی عاری از عوامل بیماری زا، در آن سیاست ها و قوانین حامی سلامت در مورد کارکنان و مراجعین حاکم باشد، به گونه ای که رفتار سالم در آن محیط میسر بوده و مشوق شیوه زندگی سالم باشد. محیط های ارتقا دهنده سلامت شامل مراکز ارایه دهنده مراقبت های بهداشتی درمانی، محیط های

آموزشی، محل کار و محیط های عمومی مانند کوچه و خیابان و مراکز خرید و... می شود که مردم قسمتی از زندگی خود را در آن صرف می کنند.

هدف رویکرد محیط ارتقادهنده سلامت، توجه به همه عوامل یک مکان و موقعیت و ارزیابی آن ها که آیا کمک کننده یا مانع از سلامت هستند، می باشد.

مشارکت:

مشارکت در اصل، کنشی هدفدار و اختیاری است که از روی میل و رغبت و نیاز و در جهت بهبود کیفیت زندگی صورت می گیرد. این عامل، به عنوان یکی از عوامل موثر بر فرایند امور و مسایل اجتماعی و توسعه ملی نام برده شده است. با توجه به ویژگی های مشارکت، صاحب نظران آن را از حقوق مدنی انسانها به شمار آورده اند و آن را امری تحمیلی یا دعوتی نمی دانند، بلکه آن را اعطای قدرت فراگیر به گروههای ضعیف دانسته اند .

امروزه برنامه ریزان، تکیه بر الگوهای توسعه درون زا و خود یاور را امری لازم و ضروری می دانند، بدین ترتیب اگر الگوی مدیریت مشارکتی اجرا شود افراد جامعه، خلاقیت و تلاش خود را به کار می گیرند تا هر کدام برای ایجاد بهبود وضعیت خود و جامعه، نقش اساسی ایفا کرده و نظر اصلاحی بدهند. وقتی افراد در جامعه احساس می کنند که نظریات و آرا و تواناییهای آنها می تواند در جهت بهبود وضعیت جامعه موثر باشد، به طور همه جانبه خود را ملزم به مشارکت در گروهها و انجمنها و طرحهای عموم می نمایند .

در فرهنگ انگلیسی آکسفورد مشارکت participation به عنوان عمل یا واقعیت شرکت کردن، بخشی از چیزی را داشتن یا تشکیل دادن تعریف شده است است.

مشارکت برای ارتقای سلامت :

فرایندی است که در آن افرادی می توانند با هم برای ایجاد تغییر در زندگی خود کار کنند و در تصمیم گیری در رابطه با مسائل پیرامون زندگی خود نقش فعال داشته باشند .

معنای مشارکت در ارتقای سلامت این است که در آن اعضای یک جامعه نیازهای سلامت شان را تعیین نموده ،توجه نمایند که چگونه می توانند با این نیازها روبرو شوند ،به طور گروهی در مورد اولویت های شان تصمیم بگیرند و با هم برای نیل به اهداف طراحی شده بر اساس حمایت مقتضی کار کنند .

آموزش سلامت:

فرایندی مرکب از رویکردها برای تغییر سبک زندگی که می تواند به افراد،خانواده ها وجوامع کمک کند که در تصمیم گیری آگاهانه در باره موضوعاتی که در بازیابی،دستیابی وحفظ سلامت موثر است،کمک کند.در تعریفی دیگر ،آموزش سلامت یک رشته یا حرفه ای است که با به کارگیری

شماری از تجربیات یادگیری از طریق تعامل بین آموزش دهندگان و فراگیران فرصت یادگیری در باره سلامت را فراهم می کند.

اهداف اصلی آموزش سلامت:

- یادگیری مفاهیم اساسی سلامت
- ارتقای سلامت
- پیشگیری از بیماری ها و نا توانایی ها
- افزایش رفتار های سالم
- کاهش رفتار های مخاطره آمیز

سواد سلامت:

توانایی درک و بکارگیری اطلاعات سلامت که برای دستیابی به مراقبت های بهداشتی درمانی، افزایش دانش سلامت و شناسایی عوامل موثر بر سلامت ضروری است. سواد سلامت شامل توانایی خواندن و پیگیری دستورات بهداشتی از جمله نسخه ها، کسب و تفسیر اطلاعات بهداشتی و اتخاذ رفتارهای ارتقا دهنده سلامت می باشد.

سواد سلامت به معنای صلاحیت تفکر نقادانه و حل مساله، مسوولیت پذیری در قبال سلامت خود و دیگران و توانایی برقراری ارتباط موثر نیز هست.

شغل

عبارت از مجموع وظایف و مسؤولیتهای مرتبط و مستمر و مشخصی است که از طرف سازمان امور اداری و استخدامی کشور به عنوان کار واحد شناخته شده باشد .

پست ثابت سازمانی: عبارت از محلی است که در سازمان وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی به طور مستمر برای یک شغل و ارجاع آن به یک مستخدم در نظر گرفته شده اعم از این که دارای متصدی یا بدون متصدی باشد .

شرح وظیفه:

وظیفه:

مسوولیت :

مجموعه تکالیفی است که متناسب با اختیارات مستخدم بر عهده اوست.

فعالیت:

شاخص:

شاخص متغیری است که برای ارزیابی شرایط و حساسیت ها، مقایسه بین مکان ها و موقعیت ها، و نیز ارزیابی شرایط و گرایش ها در ارتباط با اهداف و مقاصد، تامین اطلاعات هشداردهنده، پیش بینی شرایط و روند آینده به کار رود. این اطلاعات در برخی سطوح تصمیم گیری بسیار مهم و مؤثرند و بنابراین قابل به کار گیری برای برنامه ریزی، پایش و ارزشیابی هستند. در عین حال از آنجا که امکان مقایسه را فراهم می سازد می توان وضعیت امروز را با گذشته مقایسه نمود و پیش بینی هایی برای آینده نمود.

در واقع شاخص ها متغیرهایی هستند که نشان می دهند که سیستم در عمل چگونه خصوصیات ذاتی دارد. هر متغیری به مجموعه ای از خصوصیات ذاتی وابسته است که باعث می شود آن متغیر از دیگر متغیرها تمیز داده شود. شاخص ها ممکن است کمی باشند یا کیفی.

استاندارد های آموزش سلامت:

استاندارد هایی هستند که مشخص می کنند افراد باید چه بدانند و قادر باشند چه کاری انجام دهند.

شاخص های آموزش سلامت:

مجموعه ای از مفاهیم، مهارت ها و عملکردهایی که کارکنان آموزش سلامت برای نیل به اصول و استاندارد های آموزش سلامت بدانند یا انجام دهند.

درونداد:

فرایند:

برونداد:

پیامد:

پایش:

پایش به معنی نظارت است و منظور از آن هشیری از وضعیت یک سامانه یا پدیده از راه مشاهده دگرگونی هایی است که ممکن است با گذر زمان در آن سامانه یا پدیده رخ دهد. پایش برنامه در طی اجرا ضامن رکت سازمان یا برنامه در مسیر صحیح و دست یابی به اهداف است.

ارزشیابی:

روندی نظام مند است به منظور تعیین ارزش، شایستگی، و اهمیت چیزی یا کسی که با استفاده از معیارهای در برابر مجموعه ای از استاندارد می باشد.

بخش دوم

تاریخچه

بخش سوم

شرح وظایف اهداف و مأموریت ها

و شاخص ها، دستورالعمل ها، چک لیست و فرم های آماری

بیانیه ماموریت :

دفتر آموزش و ارتقای سلامت مجموعه ای است، که ترویج فرهنگ سلامت، حمایت از رفتارهای سالم، ارتقای مهارت های زندگی، پیشگیری، آمادگی و مقابله با بیماری ها و حوادث و سوانح، بهبود زندگی، نشاط، رفاه و سلامتی آحاد جامعه در چارچوب ارزشهای اسلامی و اصول و قوانین نظام سلامت، و همچنین توانمند سازی کارکنان سلامت در مورد کسب مهارت های ارتباطی و آموزشی را به عنوان ماموریت خود می داند.

حوزه های ماموریتی:

۱) آموزش سلامت عمومی

۲) پیشگیری از رفتارهای مخاطره آمیز

۳) آموزش مهارت های زندگی

۴) نهادینه کردن مشارکت در فعالیتهای مرتبط با سلامت

۵) حمایت از سلامت دانش آموزان و ارتقای سلامت جامعه

۶) افزایش روحیه نشاط در جامعه

۷) ترویج فرهنگ سلامت و رفتارهای سالم (تحرک بدنی، تغذیه سالم و...)

۸) جلب حمایت همه جانبه برای ارتقای سلامت جامعه

۹) توانمندسازی کارکنان سلامت از طریق آموزش مهارت های ارتباطی

و آموزشی

اصول و چارچوب ها:

○ افتخار دانستن خدمت به دیگران

○ مسئولیت پذیری در قبال سلامت خود و دیگران

○ توسعه مهارت های فردی و توانمند سازی خود و همکاران

- تلاش برای حفظ سلامت محیط زیست به عنوان یکی از محور های اصلی توسعه پایدار
- دفاع از سلامت جامعه در کمال ادب و احترام و خوشرویی
- عمل به اصول قوانین و رفتار های سالم قبل از توصیه به دیگران
- اعتقاد به تدریجی بودن ایجاد و تغییر رفتار
- استفاده از الگوها و روشهای نوین در آموزش سلامت
- تلاش برای به روز کردن دانش سلامت خود
- احترام و تکریم گروه های جامعه

مقاصد و آرمان ها:

— ارتقای فرهنگ مشارکت جویی جامعه در امر سلامت

- مشارکت در طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزشی سایر واحد

های سلامت

- ارتقای کیفیت و کارکرد برنامه های آموزش سلامت

- ترویج مفاهیم سلامت از طریق الگوها و روش های نوین آموزش

و ارتقای سلامت

- جلب مشارکت رسانه های جمعی در انتقال مفاهیم سلامت به جامعه

- برنامه ریزی برای ارتقای قدرت خودکارآمدی افراد برای مراقبت

از سلامت خود

- افزایش سواد بهداشتی مردم به منظور ارتقای سلامت خود، خانواده

و جامعه

- ترویج رفتارهای سالم در جامعه

- افزایش بهره وری طرحهای آموزش سلامت

- بهبود شیوه زندگی سالم در جامعه
- افزایش مهارت های زندگی در بین آحاد جامعه به ویژه نوجوانان و جوانان
- توسعه محیط های حامی سلامت
- برنامه ریزی برای آشنایی گروه های هدف برنامه های سلامت با نظام سلامت، خدمات و مراکز ارائه خدمات سلامت
- کاهش رفتار های رفتار های مخاطره آمیز در جامعه
- افزایش خود باوری به ویژه در نوجوانان و جوانان

هدف کلی این مجموعه:

توسعه کمی و کیفی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت

اهداف جزئی:

- یکسان سازی فعالیت ها آموزش و ارتقای سلامت قابلیت بخشیدن به ارزشیابی فعالیت ها و رتبه بندی دانشگاهها
- انتقال تجارب دانشگاهها و کارشناسان به یکدیگر
- در نهایت ارتقای کمی و کیفی فعالیت های آموزش و ارتقای سلامت

فعالیت ها:

- برگزاری جلسات با کارشناسان دفتر آموزش و ارتقای سلامت
- برگزاری جلسات با کارشناسان مسوول آموزش سلامت منتخب دانشگاههای علوم پزشکی
- تدوین پیش نویس اولیه بسته پایش و ارزشیابی
- بررسی پیش نویس اولیه با حضور کارشناسان منتخب کشوری و کارشناسان دانشگاه علوم پزشکی کاشان
- بازنگری محتوای مجدد بسته پایش و ارزشیابی
- ارسال پیش نویس اصلاح شده به دانشگاههای علوم پزشکی برای اظهار نظر
- معاونین بهداشتی و کارشناسان مسوول

- اعمال اصلاحات براساس بازخورد های دانشگاهها
- اجرای پایلوت بسته پایش ارزشیابی در دانشگاه علوم پزشکی آذر بایجان شرقی
- برگزاری کارگاه های آموزشی و توجیهی جهت کارشناسان مسئول آموزش سلامت دانشگاهها
- ابلاغ بسته نهایی به دانشگاههای علوم پزشکی
- طراحی نرم افزار برای رتبه بندی فعالیت های دانشگاهها
- ارزشیابی فعالیت های دانشگاهها براساس بسته پایش ارزشیابی و نرم افزار مربوطه

شرح وظایف کارشناسان آموزش سلامت در سطوح مختلف

نظام ارائه خدمات سلامت کشور

الف) شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت

۱. تدوین سیاست ها، راهبردها و اهداف کلان آموزش و ارتقای سلامت

کشور

۲. ارایه مشاوره فنی در زمینه آموزش و ارتقای سلامت به نظام سلامت و سایر بخش های توسعه
۳. برنامه ریزی برای انجام نیازسنجی آموزشی مرتبط با اولویت های سلامت در سطح کشور
۴. طراحی برنامه های آموزشی مبتنی بر نتایج حاصل از نیازسنجی آموزشی و سایر شواهد در سطح کشور
۵. آموزش کارکنان بخش سلامت در حوزه های آموزشی، ارتباطی، اطلاع رسانی و ارتقای سلامت
۶. توانمندسازی کارشناسان آموزش سلامت برای ایفای وظایف تخصصی خود در برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۷. تدوین و بازنگری در استانداردهای فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت و مشارکت در پیاده سازی آنها
۸. ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر رعایت استانداردها در فرآیندهای آموزش سلامت در سطح کشور
۹. مشارکت در طراحی و اجرای بسیج های اطلاع رسانی آموزشی در سطح ملی

۱۰. سازماندهی و نظارت بر توزیع نیروی انسانی آموزش سلامت در کشور
۱۱. تامین و توزیع منابع مالی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر هزینه کرد آن در سطح کشور
۱۲. جلب حمایت و همکاری درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۱۳. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت قانونگذاران و سیاستگذاران کشور برای وضع یا اصلاح قوانین مرتبط با سلامت
۱۴. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت بخش های توسعه کشور برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۱۵. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت شرکای عمده حوزه آموزش و ارتقای سلامت شامل رسانه های جمعی، موسسات و نهادهای خصوصی، سازمان های مردم نهاد و خیرین

۱۶. همکاری با شورای سیاستگذاری سلامت صدا و سیما در طراحی و اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی
۱۷. مشارکت در ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت (مانند پایگاه های مقاومت بسیج، مدارس مروج سلامت، بیمارستان های مروج سلامت و جوامع ایمن) در کشور
۱۸. مشارکت در شناسایی و تحلیل تعیین کننده های اجتماعی سلامت با هدف تعیین اهداف مداخلات آموزش و ارتقای سلامت در سطح کشور
۱۹. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های ترویج سبک زندگی سالم در کشور با استفاده از رویکردهای مناسب
۲۰. توسعه برنامه های مشارکت جامعه و تقویت تشکل های داوطلبانه در حوزه سلامت کشور
۲۱. مشارکت در گسترش برنامه های سلامت در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی
۲۲. همکاری با سایر دفاتر و ادارات کل معاونت در طراحی و اجرای مداخلات سلامت در سطح کشور

۲۳. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های مرتبط با مناسبت های

سلامت در سطح کشور

۲۴. جمع آوری، تحلیل، گزارش و بازخورد آمار مربوط به فعالیت های

آموزش سلامت دانشگاه ها

۲۵. حمایت از تولید و توسعه منابع علمی، رسانه ها و بانک های اطلاعاتی

آموزش و ارتقای سلامت در کشور

۲۶. حمایت از طراحی و اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه آموزش

و ارتقای سلامت در سطح کشور

۲۷. شناسایی و حمایت از ایده های نوآورانه در حوزه آموزش و ارتقای

سلامت

۲۸. همکاری با معاونت آموزشی وزارت بهداشت در تدوین و بازنگری

کوریکولوم آموزشی رشته های علوم پزشکی

ب) شرح وظایف واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم

پزشکی

۱. اجرای سیاست ها و برنامه های ابلاغ شده از طرف دفتر آموزش و

ارتقای سلامت

۲. ارایه مشاوره فنی در زمینه آموزش و ارتقای سلامت به واحدهای زیرمجموعه دانشگاه و سایر سازمان ها، ادارات و نهادها در منطقه
۳. برنامه ریزی برای انجام نیازسنجی آموزشی مرتبط با اولویت های سلامت منطقه
۴. طراحی برنامه های آموزشی مبتنی بر نتایج حاصل از نیازسنجی آموزشی و سایر شواهد در منطقه
۵. آموزش کارشناسان حوزه های ستادی دانشگاه علوم پزشکی در موضوعات آموزشی، ارتباطی، اطلاع رسانی و ارتقای سلامت
۶. توانمندسازی کارشناسان آموزش سلامت شهرستان های تابعه برای ایفای وظیفه تخصصی در برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
۷. برنامه ریزی برای انتقال مهارت های آموزشی، ارتباطی و اطلاع رسانی به اعضای تیم سلامت
۸. ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر رعایت استانداردها در فرآیندهای آموزش سلامت منطقه
۹. مشارکت در طراحی و اجرای بسیج های اطلاع رسانی آموزشی در سطح منطقه

۱۰. سازماندهی و نظارت بر توزیع نیروی انسانی آموزش سلامت در منطقه تحت پوشش
۱۰. تامین و توزیع منابع مالی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت منطقه و نظارت بر هزینه کرد آنها
۱۱. جلب حمایت و همکاری درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت منطقه
۱۲. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت سازمان ها، ادارات و نهادهای دولتی و غیردولتی منطقه برای پیشبرد اهداف آموزش و ارتقای سلامت
۱۳. همکاری با صدا و سیما و سایر رسانه های جمعی در طراحی و اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی در منطقه
۱۴. مشارکت در ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت (مانند پایگاه های مقاومت بسیج، بیمارستان های مروج سلامت، مدارس مروج سلامت و جوامع ایمن) در منطقه

۱۵. مشارکت در شناسایی و تحلیل تعیین کننده های اجتماعی سلامت با هدف تعیین اهداف مداخلات آموزش و ارتقای سلامت در سطح منطقه

۱۶. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های ترویج سبک زندگی سالم با استفاده از رویکردهای مناسب در منطقه

۱۷. توسعه برنامه های مشارکتی و تقویت تشکل های داوطلبانه در حوزه سلامت منطقه

۱۸. مشارکت در گسترش برنامه های سلامت در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی

۱۹. همکاری با سایر واحدهای معاونت بهداشتی در طراحی و اجرای مداخلات سلامت در منطقه

۲۰. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های مرتبط با مناسبت های سلامت در سطح منطقه

۲۱. جمع آوری، تحلیل، گزارش و بازخورد آمار مربوط به فعالیت های آموزش سلامت شهرستان های تابعه

۲۲. حمایت از تولید و توسعه منابع علمی، رسانه ها و بانک های اطلاعاتی

آموزش و ارتقای سلامت در منطقه

۲۳. مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه

آموزش و ارتقای سلامت در سطح منطقه

۲۴. شناسایی و حمایت ایده های نوآورانه در زمینه آموزش و ارتقای

سلامت منطقه

۲۵. همکاری با بخش آموزشی دانشگاه برای انتقال مهارت های

آموزش و ارتقای سلامت به دانشجویان رشته های علوم پزشکی و

معرفی رویکردها و برنامه های جدید به آنها

ج) شرح وظایف واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان

۱. اجرای برنامه های ابلاغ شده از طرف واحد آموزش سلامت معاونت

بهداشتی دانشگاه

۲. برنامه ریزی برای انجام نیازسنجی آموزشی براساس اولویت های

سلامت شهرستان

۳. طراحی برنامه های آموزشی براساس نتایج حاصل از نیازسنجی

آموزشی و و سایر شواهد در شهرستان

۴. ارایه مشاوره فنی در زمینه آموزش و ارتقای سلامت به واحدهای زیرمجموعه شبکه و سایر سازمان ها، ادارات و نهادها در شهرستان
۵. آموزش کارکنان ستادی شبکه بهداشت و درمان شهرستان در موضوعات آموزشی، ارتباطی، اطلاع رسانی و ارتقای سلامت
۶. برنامه ریزی برای انتقال مهارت های آموزشی، ارتباطی و اطلاع رسانی به اعضای تیم سلامت
۷. ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت و نظارت بر رعایت استانداردها در فرآیندهای آموزش سلامت شهرستان
۸. مشارکت در طراحی و اجرای بسیج های اطلاع رسانی آموزشی در سطح شهرستان
۹. توزیع منابع مالی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت در شهرستان
۱۰. جلب حمایت و همکاری درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت شهرستان
۱۱. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های جلب حمایت و مشارکت سازمان ها، ادارات و نهادهای دولتی و غیردولتی شهرستان برای پیشبرد اهداف آموزش و ارتقای سلامت

۱۲. همکاری با رسانه های جمعی شهرستان در طراحی و اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی
۱۳. مشارکت در ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت (مانند پایگاه های مقاومت بسیج، بیمارستان های مروج سلامت، مدارس مروج سلامت و جوامع ایمن) در شهرستان
۱۴. مشارکت در شناسایی و تحلیل تعیین کننده های اجتماعی سلامت با هدف تعیین اهداف مداخلات آموزش و ارتقای سلامت در سطح شهرستان
۱۵. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های ترویج سبک زندگی سالم با استفاده از رویکردهای مناسب در شهرستان
۱۶. توسعه برنامه های مشارکتی و تقویت تشکل های داوطلبانه در حوزه سلامت شهرستان
۱۷. مشارکت در گسترش برنامه های سلامت در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی
۱۸. همکاری با سایر واحدهای معاونت بهداشتی در طراحی و اجرای مداخلات سلامت در شهرستان

۱۹. مشارکت در طراحی و اجرای برنامه های مرتبط با مناسبت های

سلامت در سطح شهرستان

۲۰. جمع آوری، تحلیل، گزارش و بازخورد آمار مربوط به فعالیت های

آموزش سلامت مراکز بهداشتی درمانی تابعه

۲۱. حمایت از تولید و توسعه منابع علمی، رسانه ها و بانک های اطلاعاتی

آموزش و ارتقای سلامت در شهرستان

۲۲. مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش های کاربردی در حوزه

آموزش و ارتقای سلامت در شهرستان

۲۳. شناسایی و حمایت ایده های نوآورانه در زمینه آموزش و ارتقای

سلامت منطقه

۲۴. همکاری با بخش آموزشی دانشگاه برای انتقال مهارت های آموزش و

ارتقای سلامت به دانشجویان رشته های علوم پزشکی و معرفی

رویکردها و برنامه های جدید در شهرستان

شاخص های پایش و ارزشیابی آموزش و ارتقای سلامت

کارشناسان آموزش سلامت به ویژه کسانی که در سطوح محیطی ارائه خدمات سلامت کار کرده اند و اصول فعالیت در معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها را می دانند، با دشواری های فرآیند تدوین شاخص های پایش و ارزشیابی برای برنامه های آموزش سلامت آشنا هستند. از یک طرف ماهیت میان رشته ای و میان واحدی آموزش سلامت باعث می شود تا این واحد در ارتقای شاخص های سایر واحدها نقش مهمی داشته باشد و برخی از شاخص های ارزیابی کننده آن با فعالیت سایر واحدها ارتباط مستقیم داشته باشند، و از طرف دیگر ماهیت انتزاعی بسیاری از فعالیت های آموزش سلامت، تدوین شاخص های عینی سنجش موفقیت آموزش سلامت را مشکل کرده است. با وجود تلاش های بسیار کارشناسان آموزش سلامت در راستای تحقق اهداف بخش سلامت، توجه به استانداردهای طراحی و اجرای فرآیندهای آموزش سلامت و رعایت آنها، همچنان یکی از دغدغه های اصلی آنان به شمار می رود. به همین دلیل استفاده از ابزار مناسبی که بتواند روند این استانداردها و نتایج حاصل از آنها را پایش و ارزشیابی کند، ضروری خواهد بود.

ورود رویکردهای جدید به حوزه آموزش و ارتقای سلامت و به دنبال آن تغییرات غیرقابل اجتناب در شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت در ستاد معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها، سبب شده است تا نیاز به تدوین مجموعه کاملی از شاخص های پایش و ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت احساس شود. با وجود اقداماتی که در طی سالیان اخیر، برای تدوین ابزارهای پایش و ارزشیابی فعالیت های آموزش سلامت انجام شده است، این نیاز احساس شده اعضای خانواده آموزش سلامت و تقاضای مکرر آنان برای تدوین و عرضه چنین ابزاری همچنان وجود دارد. بنابراین طراحی یک بسته پایش و ارزشیابی که بر مبنای نظرات و دیدگاه کارشناسان آموزش سلامت کشور و صاحب نظران این حوزه شکل گرفته باشد و علاوه بر جامعیت و اختصاصی بودن آن، جنبه کاربردی بودن آن نیز حفظ شود، در دستور کار دفتر قرار گرفت. تدوین مجموعه شرح وظایف دفتر آموزش و ارتقای سلامت و واحدهای آموزش سلامت معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها که با بهره گیری از نظرات کارشناسان آموزش سلامت کشور انجام شد، در راستای تعیین محورهای این بسته بود. مبنای تدوین این شاخص ها مجموعه شرح وظایف مذکور بود. با انجام بررسی های مکرر توسط گروهی از کارشناسان منتخب از دفتر آموزش و ارتقای سلامت و معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، این شاخص ها

اصلاح و نهایی شد و در حال حاضر به عنوان مجموعه ای کاربردی و قابل استناد برای استفاده در بخش سلامت ارائه می شود. تهیه کنندگان این مجموعه از ارائه نظرات اعضای خانواده بزرگ آموزش سلامت کشور استقبال می کنند.

در این فهرست سه گروه اصلی شاخص شامل شاخص های دروندادی، فرآیندی و بروندادی برای پایش و ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت در نظر گرفته شده است.

آنچه به عنوان زیرساخت ضروری برای فعالیت مطلوب در حوزه آموزش و ارتقای سلامت مطرح است و بدون آنها امکان طراحی و اجرای برنامه ها وجود ندارد، و ورودی های فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را شامل می شود، در گروه شاخص های دروندادی جای گرفته است. سه محور اصلی که در تدوین شاخص های این گروه مدنظر قرار گرفته است عبارتند از:

یروی انسانی کافی در واحدهای استانی و شهرستانی آموزش سلامت که آگاه به شرح وظایف سازمانی و برخوردار از دانش و مهارت کافی در زمینه برنامه های آموزش و ارتقای سلامت باشند

•
ضای فیزیکی، امکانات اداری و تجهیزات فنی کافی و مناسب برای عملیاتی کردن برنامه ها

•
تابع مالی لازم برای عملیاتی کردن برنامه های آموزش و ارتقای سلامت

لازمه فعالیت کارآمد و اثربخش در حوزه آموزش و ارتقای سلامت، اجرای درست فرآیندهای درستی است که در کنار یکدیگر اهداف اصلی برنامه ها را دست یافتنی می سازد. محصول هر یک از این فرآیندها قطعات پازل گونه تصویر نهایی خواهد بود که بدون آنها امکان مشاهده آن تصویر وجود ندارد. این دسته از عوامل در دسته دیگری با نام شاخص های فرآیندی مورد توجه قرار گرفته اند. _ محوره های اصلی در این گروه از شاخص ها که می توان به نوعی وظایف اصلی نیروهای آموزش سلامت دانست، عبارتند از:

•
رنامه ریزی آموزشی شامل نیازسنجی آموزشی، طراحی مداخلات آموزش سلامت، مشارکت در اجرای مداخلات و ارزشیابی برنامه های آموزش و ارتقای سلامت

- شرکت در تولید محصولات و خدمات آموزشی در حوزه سلامت
 - ماهنگی درون بخشی برای پیشبرد برنامه های آموزش و ارتقای سلامت
 - ظارت بر فعالیت های آموزش و ارتقای سلامت سطوح پایین تر
 - لب حمایت همه جانبه از برنامه های آموزش و ارتقای سلامت با هدف اصلاح سیاست های عمومی مرتبط با سلامت، تقویت اقدامات جامعه برای پیشبرد سلامت و توسعه محیط های حامی سلامت
- آنچه برای فعالان حوزه سلامت به ویژه تصمیم گیرندگان اهمیت دارد میزان دستیابی به اهداف مورد انتظار (اثربخشی برنامه) و صرف هزینه کمتر برای دستیابی به آن اهداف (کارایی) و نیز ترکیبی از این دو (بهره وری) است. کانون توجه اصلی در شاخص های برون دادی، سنجش تاثیرات برنامه های آموزش و ارتقای سلامت است. محورهای اصلی در تدوین این دسته از شاخص ها عبارتند از:
- برنامه های آموزشی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت برای کارشناسان آموزش سلامت و سایر واحدها

- مداخلات آموزش سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی شده در مراکز آموزشی، محیط های کار، مراکز ارائه خدمات سلامت و مکان های عمومی
- مداخلات آموزش سلامت مبتنی بر نظریه و الگو
- بسیج های اطلاع رسانی آموزشی
- منابع علمی تولید شده توسط واحد آموزش سلامت
- رسانه های آموزشی تولید و ارزشیابی شده
- نظارت های انجام شده از فعالیت های آموزش سلامت واحدهای تابعه
- جلسات و مصوبات کمیته های آموزش سلامت
- پژوهش های مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت
- مقالات علمی مرتبط با موضوعات آموزش سلامت
- برنامه های رادیویی و تلویزیونی تولید شده
- برنامه های مناسبی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت اجرا شده
- تفاهم نامه ها با سازمان ها و نهادهای دولتی و غیردولتی برای مداخلات آموزش و ارتقای سلامت
- بخشنامه ها و دستورالعمل های صادره از طرف سازمان ها و نهادهای دولتی و غیردولتی برای موضوعات مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت

با توجه به این دسته بندی، بسته پایش و ارزشیابی واحدهای آموزش سلامت در دو سطح معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان ها تهیه شده است.

دستورالعمل شاخص های دروندادی و فرآیندی واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی

- محاسبه مقدار شاخص سه حالت خواهد داشت:
 - الف- مواردی که شاخص یک کسر است، با نوشتن صورت و مخرج کسر مقدار شاخص تعیین می شود.
 - ب- مواردی که شاخص یک عدد است، همان عدد درج می شود.
 - ج- حالتی که شاخص بدون مقدار عددی و توصیف یک حالت است، علامت + یا - نوشته می شود.
- وزن شاخص ضربی است که براساس اهمیت هر شاخص به آن داده می شود و مقدار ثابتی است.
- حداقل امتیاز برای هر شاخص در جدول حداقل صفر و حداکثر ۲ است. به موارد کامل امتیاز ۲، موارد ناقص امتیاز ۱ و موارد صفر امتیاز ۰ تعلق می گیرد. در مواردی که مقدار شاخص + یا - است، امتیاز به صورت ۰ یا ۲ خواهد بود.
- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز در وزن شاخص است.

ردیف ۱- نسبت تعداد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت به تعداد پست سازمانی واحد: امتیاز کامل به مواردی تعلق می گیرد که نسبت فوق حداقل یک باشد.

ردیف ۲- نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت به تعداد شهرستان های تحت پوشش: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، مقدار امتیاز محاسبه می شود:

الف- معاونت های بهداشتی با ۰ تا ۵ شهرستان: حداقل یک پست سازمانی

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۰ شهرستان: حداقل دو پست سازمانی

ج- معاونت های بهداشتی با ۱۱ تا ۱۵ شهرستان: حداقل سه پست سازمانی

د- معاونت های بهداشتی با ۱۶ تا ۲۰ شهرستان: حداقل چهار پست سازمانی

ه- معاونت های بهداشتی با بیش از ۲۰ شهرستان: حداقل پنج پست سازمانی

ردیف ۳- نسبت تعداد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت به تعداد شهرستان های تحت پوشش: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، مقدار امتیاز محاسبه می شود:

الف- معاونت های بهداشتی با ۰ تا ۵ شهرستان: حداقل یک نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۰ شهرستان: حداقل دو نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ج- معاونت های بهداشتی با ۱۱ تا ۱۵ شهرستان: حداقل سه نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

د- معاونت های بهداشتی با ۱۶ تا ۲۰ شهرستان: حداقل چهار نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ه- معاونت های بهداشتی با بیش از ۲۰ شهرستان: حداقل پنج نفر کارشناس (به علاوه کارشناس مسئول)

ردیف ۵- نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت که توسط کارشناسان شاغل در واحد اشغال شده به تعداد پست سازمانی واحد: امتیاز کامل این شاخص زمانی است که صورت و مخرج یکسان و نسبت یک باشد.

ردیف ۶- نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت که فقط وظایف واحد آموزش سلامت را انجام می دهند به کل تعداد کارشناسان واحد: امتیاز کامل این شاخص زمانی است که صورت و مخرج یکسان و نسبت یک باشد.

ردیف ۷- نسبت تعداد کارشناسان دارای حداقل سه سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت به تعداد کل کارشناسان واحد: در محاسبه این شاخص، وضعیت کارشناسان آموزش سلامت، و نه کارشناس مسئول واحد، مدنظر قرار می گیرد.

ردیف ۱۰- تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد: براساس ضوابط اعلام شده توسط واحدهای گسترش

و بهداشت حرفه ای، حداقل فضای فیزیکی برای هر نفر از کارشناسان شاغل در واحد ۶ متر مربع است.

ردیف ۱۱- وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت: وجود اشتراک فضای فیزیکی واحد آموزش سلامت با سایر واحدها مانع از کسب مقدار کامل امتیاز خواهد شد.

ردیف ۱۲- تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت: این تناسب با در نظر گرفتن شرایط و امکانات محلی و عرف رایج تجهیزات و امکانات تعیین می شود ولی دارا بودن حداقل یک دستگاه کامپیوتر به همراه امکان دسترسی به اینترنت برای کارشناسان واحد ضروری است.

ردیف ۱۴- وجود کارشناس مسئول واحد با سابقه مسئولیت کمتر از سه سال که دوره آشنایی با فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را در دفتر آموزش و ارتقای سلامت گذرانده باشد: این شاخص تنها برای کارشناسان مسئول با سابقه کمتر از سه سال در نظر گرفته می شود و به کارشناسان مسئول دارای سابقه بیشتر از سه سال امتیاز کامل تعلق می گیرد.

ردیف ۱۶- نسبت تعداد شهرستان های با حداقل یک نفر کارشناس آموزش سلامت به کل تعداد شهرستان های تابعه: امتیاز کامل این شاخص زمانی است که صورت و مخرج یکسان و نسبت یک باشد.

ردیف ۱۷- وجود بانک اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد: بانک های اطلاعاتی شامل منابع چاپی از جمله آرشیو رسانه های آموزشی و الکترونیک مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت است.

ردیف ۱۸- وجود موضوعات مرتبط با آموزش سلامت در برنامه راهبردی دانشگاه: در صورتی که دانشگاه مربوطه برنامه راهبردی نداشته باشد، مقداری برای این شاخص ثبت نخواهد شد.

ردیف ۲۰- انجام نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی دفتر آموزش و ارتقای سلامت: در صورت انجام نیازسنجی آموزشی با الگوهایی به جز الگوی ابلاغ شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت، امتیاز کامل داده نمی شود و امتیاز یک به آن تعلق می گیرد.

ردیف ۲۸- طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی براساس استانداردها و ضوابط تعیین شده توسط کمیته آموزش سلامت: انتظار می رود در ستاد روند مشخصی برای تولید رسانه های آموزشی مانند پوستر، پمفلت، فیلم، کتابچه و ... وجود داشته باشد. این روند با نیازسنجی آغاز و با تهیه محتوا، طراحی ساختار و پیش آزمون ادامه می یابد و در نهایت به انتشار و ارزشیابی نتایج آن ختم می شود. در صورت رعایت این روند مصوب کمیته آموزش سلامت، امتیاز کامل به واحد تعلق می گیرد.

ردیف ۳۲- اجرای برنامه نظارت بر واحدهای آموزش سلامت تابعه مطابق با جدول زمان بندی: در صورتی که کمتر از ۲۵ درصد برنامه زمان بندی اجرا شده باشد امتیاز صفر، اگر ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه اجرا شده باشد امتیاز ۱ و اگر بیش از ۷۵ درصد برنامه اجرا شده باشد، امتیاز ۲ ثبت خواهد شد.

ابزار پایش و ارزشیابی دروندادها و فرآیندها در واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه ها

ردیف	عنوان شاخص	مقدار شاخص	وزن (۱-۴)	امتیاز (۰-۲)	امتیاز نهایی
۱	نسبت تعداد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت به تعداد پست سازمانی واحد		۳		
۲	نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت به تعداد شهرستان ها		۳		
۳	نسبت تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت به تعداد شهرستان ها		۳		
۴	نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت که توسط کارشناسان شاغل در واحد اشغال شده به تعداد پست سازمانی واحد		۲		
۵	نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت که فقط وظایف واحد آموزش سلامت را انجام می دهند به کل تعداد کارشناسان واحد		۲		
۶	وجود کارشناس مسئول واحد با حداقل پنج سال سابقه کار در واحد		۲		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

۷	نسبت تعداد کارشناسان دارای حداقل سه سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت به تعداد کل کارشناسان واحد	۲		
۸	حضور حداقل یک نفر کارشناس ارشد رشته آموزش بهداشت در واحد	۱		
۹	نسبت تعداد کارشناسان دارای مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و آموزش بهداشت به تعداد کل کارشناسان واحد	۲		
۱۰	تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد	۲		
۱۱	وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت	۲		
۱۲	تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت	۲		
۱۳	وجود شرح وظایف مدون کارکنان در واحد آموزش سلامت	۱		
۱۴	وجود کارشناس مسئول واحد با سابقه مسئولیت کمتر از سه سال که دوره آشنایی با فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را در دفتر آموزش و ارتقای سلامت	۳		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				گذرانده باشد	
		۴		نسبت تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت که دوره های ضروری شامل برنامه ریزی آموزشی و ارتباطی را گذرانده اند به کل تعداد کارشناسان واحد	۱۵
		۴		نسبت تعداد شهرستان های با حداقل یک نفر کارشناس آموزش سلامت به کل تعداد شهرستان های تابعه	۱۶
		۳		وجود بانک اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد	۱۷
		۱		وجود موضوعات مرتبط با آموزش سلامت در برنامه راهبردی دانشگاه (در صورت دارا بودن برنامه راهبردی)	۱۸
		۴		وجود برنامه عملیاتی سالانه در واحد آموزش سلامت	۱۹
		۳		انجام نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی دفتر آموزش و ارتقای سلامت	۲۰
		۳		وجود برنامه عملیاتی آموزش	۲۱

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				سلامت که در آن نتایج نیازسنجی آموزشی استان لحاظ شده باشد	
۲۲		۳		اجرای برنامه عملیاتی آموزش سلامت مطابق با جدول زمان بندی	
۲۳		۳		فعالیت کمیته آموزش سلامت برای هماهنگ کردن برنامه های آموزش سلامت در سطح ستاد	
۲۴		۳		بررسی و تصمیم گیری برنامه ها و مداخلات آموزش سلامت در این کمیته	
۲۵		۲		شرکت معاون بهداشتی و یا معاون او در تمام جلسات کمیته	
۲۶		۲		مشارکت واحد آموزش سلامت در اجرای مداخلات آموزشی سایر واحدها	
۲۷		۲		نظارت بر ارزشیابی برنامه های آموزشی اجرا شده در ستاد	
۲۸		۳		طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی براساس استانداردها و ضوابط تعیین شده توسط کمیته آموزش سلامت	
۲۹		۲		انتقال محتوای کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت به کارشناسان آموزش سلامت	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				حداکثر به فاصله سه ماه	
۳۰		۳		طراحی یک برنامه عملی مرتبط با موضوع هر کارگاه آموزشی برگزار شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت (در صورت ابلاغ از طرف دفتر)	
۳۱		۲		وجود برنامه زمان بندی برای نظارت بر واحدهای آموزش سلامت شهرستان های تابعه	
۳۲		۲		اجرای برنامه نظارت بر واحدهای آموزش سلامت تابعه مطابق با جدول زمان بندی	
۳۳		۲		انجام نظارت بر واحدهای آموزش سلامت شهرستان های تابعه با استفاده از چک لیست های نظارتی	
۳۴		۳		انجام نظارت بر خانه های بهداشت، پایگاه ها و مراکز بهداشتی درمانی توسط واحد آموزش سلامت شهرستان های تابعه براساس چک لیست	
۳۵		۳		تشکیل جلسات هماهنگی کارشناسان واحدهای آموزش سلامت تابعه حداقل هر سه ماه یک بار	
۳۶		۲		طراحی مداخلات آموزش	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				سلامت برای اجرا در مکان های عمومی و مراکز تجمع مخاطبان مانند مراکز خرید، ترمینال ها، فروشگاه ها و ...	
		۲		تشکیل جلسات هماهنگی با دست اندرکاران رسانه های جمعی برای اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی در طی یک سال گذشته	۳۷

دستورالعمل محاسبه شاخص های بروندادی واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی

- برای بررسی بروندادها، بازه زمانی ۶ ماه در نظر گرفته شده است. به عبارت دیگر، در هنگام استفاده از این ابزار وضعیت هر شاخص با توجه به رخدادهای از ۶ ماه قبل کنترل می شود.
- محاسبه مقدار شاخص دو حالت خواهد داشت:
 - الف- مواردی که شاخص یک کسر است، با نوشتن صورت و مخرج کسر مقدار شاخص تعیین می شود.
 - ب- مواردی که شاخص یک عدد است، همان عدد درج می شود.
- وزن شاخص ضربی است که براساس اهمیت هر شاخص به آن داده می شود و مقدار ثابتی است.
- حداقل امتیاز برای هر شاخص در جدول حداقل صفر و حداکثر ۲ است. به موارد کامل امتیاز ۲، موارد ناقص امتیاز ۱ و موارد صفر امتیاز ۰ تعلق می گیرد. در مواردی که مقدار شاخص + یا - است، امتیاز به صورت ۰ یا ۲ خواهد بود. مواردی که شاخص تنها یک عدد است در این ستون چیزی نوشته نمی شود.

- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز در وزن شاخص است. در مواردی که شاخص تنها یک عدد است در این ستون چیزی نوشته نمی شود.

ابزار پایش و ارزشیابی بروندادها در واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی دانشگاه ها

ردیف	عنوان شاخص	مقدار شاخص	وزن (۱-۴)	امتیاز (۰-۲)	امتیاز نهایی
۱	تعداد کارگاه های آموزشی با موضوعات آموزش سلامت به کل کارگاه های برگزار شده در ۶ ماه گذشته		۲		
۲	نسبت تعداد کارکنان ستادی واحدهای فنی شرکت کننده در کارگاه های آموزشی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت به تعداد کل کارکنان در ۶ ماه گذشته		۳		
۳	نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت شرکت کننده در کارگاه آموزشی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت به کل کارشناسان آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته		۴		
۴	نسبت برنامه های آموزشی ارزشیابی شده به		۳		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				کل برنامه های آموزشی اجرا شده در ۶ ماه گذشته	
۵		۲		تعداد مشاوره های فنی انجام شده برای طراحی مداخلات آموزشی توسط سایر واحدها در ۶ ماه گذشته	
۶		۳		تعداد برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی اجرا شده با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	
۷		۱		تعداد عناوین رسانه های آموزشی تولید شده (کتابچه، پوستر، پمفلت، فیلم) در حوزه سلامت در ۶ ماه گذشته	
۸		۳		نسبت تعداد عناوین رسانه های آموزشی ارزشیابی شده در حوزه سلامت (شامل کتابچه، پوستر، پمفلت، خبرنامه، فیلم) به کل رسانه های تولید شده در ۶ ماه گذشته	
۹		۲		نسبت تعداد مداخلات آموزشی مبتنی بر نظریه و الگو در حوزه سلامت به کل مداخلات آموزشی در ۶ ماه گذشته	
۱۰		۱		تعداد پژوهش های کاربردی با موضوعات آموزش و ارتقای سلامت اجرا یا حمایت شده توسط واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	
۱۱		۱		تعداد مقالات علمی با موضوعات آموزش	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				سلامت ارائه شده به صورت سخنرانی یا پوستر در همایش های سلامت در ۶ ماه گذشته	
۱۲		۱		تعداد مقالات علمی علمی با موضوعات آموزش سلامت چاپ شده در نشریات تخصصی حوزه سلامت در ۶ ماه گذشته	
۱۳		۳		تعداد جلسات کمیته های آموزشی تشکیل شده در ستاد در ۶ ماه گذشته	
۱۴		۳		تعداد مصوبات کمیته های آموزشی تشکیل شده در ستاد در ۶ ماه گذشته	
۱۵		۳		نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در مراکز ارائه خدمات سلامت منطقه به کل برنامه های آموزشی در این مراکز در ۶ ماه گذشته	
۱۶		۲		نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های آموزشی منطقه به کل برنامه های آموزشی در این محیط ها (در ۶ ماه گذشته)	
۱۷		۲		نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های کار به کل برنامه های آموزشی در این محیط ها در ۶ ماه گذشته	
۱۸		۲		نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				مشارکت واحد آموزش سلامت در مکان های عمومی به کل برنامه های آموزشی در این مکان ها در ۶ ماه گذشته	
۱۹		۲		تعداد نظارت هایی انجام شده برای فعالیت های آموزش سلامت واحدهای تابعه در ۶ ماه گذشته	
۲۰		۲		نسبت واحدهای تابعه نظارت شده به کل واحدهای تحت پوشش در ۶ ماه گذشته	
۲۱		۲		تعداد منابع علمی (کتاب، کتابچه، سی دی و ...) تولید شده توسط واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	
۲۲		۲		تعداد منابع علمی تولید شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	
۲۳		۲		تعداد تفاهم نامه های منعقد شده با سازمان های دولتی برای برگزاری برنامه های آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	
۲۴		۲		تعداد تفاهم نامه های منعقد شده با سازمان های غیردولتی برای برگزاری برنامه های آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	
۲۵		۲		تعداد جلسات هماهنگی درون بخشی تشکیل شده برای برگزاری مناسبت های مختلف سلامت در ۶ ماه گذشته	

۲۶	تعداد جلسات هماهنگی بین بخشی تشکیل شده برای برگزاری مناسبت های مختلف سلامت در ۶ ماه گذشته	۲		
۲۷	تعداد برنامه های مناسبتی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت مانند همایش ها و نمایشگاه ها در ۶ ماه گذشته	۲		

دستورالعمل محاسبه شاخص های دروندادی و فرآیندی واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

- محاسبه مقدار شاخص سه حالت خواهد داشت:
الف- مواردی که شاخص یک کسر است، با نوشتن صورت و مخرج کسر مقدار شاخص تعیین می شود.
ب- مواردی که شاخص یک عدد است، همان عدد درج می شود.
ج- حالتی که شاخص بدون مقدار عددی و توصیف یک حالت است، علامت + یا - نوشته می شود.
- وزن شاخص ضریبی است که براساس اهمیت هر شاخص به آن داده می شود و مقدار ثابتی است.

- حداقل امتیاز برای هر شاخص در جدول حداقل صفر و حداکثر ۲ است. به موارد کامل امتیاز ۲، موارد ناقص امتیاز ۱ و موارد صفر امتیاز ۰ تعلق می گیرد. در مواردی که مقدار شاخص + یا - است، امتیاز به صورت ۰ یا ۲ خواهد بود.
- امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز در وزن شاخص است.

ردیف ۱- نسبت تعداد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت به تعداد پست سازمانی واحد: امتیاز کامل به مواردی تعلق می گیرد که نسبت فوق حداقل یک باشد.

ردیف ۲- نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت به تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، مقدار امتیاز محاسبه می شود:

الف- مراکز بهداشت با ۰ تا ۵ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل یک پست سازمانی

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۴ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل دو پست سازمانی

ج- معاونت های بهداشتی دارای بیش از ۱۵ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل سه پست سازمانی

ردیف ۳- نسبت تعداد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت به تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه: با توجه به استاندارد پیشنهادی زیر برای این شاخص، مقدار امتیاز محاسبه می شود:

الف- مراکز بهداشت با ۰ تا ۵ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل یک نفر (کارشناس مسئول)

ب- معاونت های بهداشتی با ۶ تا ۱۴ مرکز بهداشتی درمانی: حداقل دو نفر

ج- معاونت های بهداشتی دارای بیش از ۱۵ مرکز بهداشتی درمانی حداقل سه نفر

ردیف ۵- نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت که توسط کارشناسان شاغل در واحد اشغال شده به تعداد پست سازمانی واحد: امتیاز کامل این شاخص زمانی است که صورت و مخرج یکسان و نسبت یک باشد.

ردیف ۶- نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت که فقط وظایف واحد آموزش سلامت را انجام می دهند به کل تعداد کارشناسان واحد: امتیاز کامل این شاخص زمانی است که صورت و مخرج یکسان و نسبت یک باشد.

ردیف ۷- نسبت تعداد کارشناسان دارای حداقل دو سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت به تعداد کل کارشناسان واحد: در محاسبه این شاخص، وضعیت کارشناسان آموزش سلامت، و نه کارشناس مسئول واحد، مدنظر قرار می گیرد.

ردیف ۹- تناسب فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد: براساس ضوابط اعلام شده توسط واحدهای گسترش و بهداشت حرفه ای، حداقل فضای فیزیکی برای هر نفر از کارشناسان شاغل در واحد ۶ متر مربع است.

ردیف ۱۰- وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت: وجود اشتراک فضای فیزیکی واحد آموزش سلامت با سایر واحدها مانع از کسب مقدار کامل امتیاز خواهد شد.

ردیف ۱۱- تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت: این تناسب با در نظر گرفتن شرایط و امکانات محلی و عرف رایج تجهیزات و امکانات تعیین می شود ولی دارا بودن حداقل یک دستگاه کامپیوتر به همراه امکان دسترسی به اینترنت برای کارشناسان واحد ضروری است.

ردیف ۱۳- وجود کارشناس مسئول واحد با سابقه مسئولیت کمتر از دو سال که دوره آشنایی با فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را در ستاد معاونت بهداشتی دانشگاه گذرانده باشد: این شاخص تنها برای کارشناسان مسئول با سابقه کمتر از سه سال در نظر گرفته می شود و به کارشناسان مسئول دارای سابقه بیشتر از سه سال امتیاز کامل تعلق می گیرد.

ردیف ۱۵- نسبت تعداد مراکز بهداشتی درمانی با حداقل یک نفر رابط آموزش سلامت به کل تعداد مراکز بهداشتی درمانی: امتیاز کامل این شاخص زمانی است که صورت و مخرج یکسان و نسبت یک باشد.

ردیف ۱۶- وجود بانک اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد: بانک های اطلاعاتی شامل منابع چاپی از جمله آرشیو رسانه های آموزشی و الکترونیک مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت است.

ردیف ۱۸- انجام نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی معاونت بهداشتی دانشگاه: در صورت انجام نیازسنجی آموزشی با الگوهایی به جز الگوی ابلاغ شده توسط معاونت بهداشتی دانشگاه، امتیاز کامل داده نمی شود و امتیاز یک به آن تعلق می گیرد.

ردیف ۲۶- طراحی و تولید رسانه های آموزشی و اطلاع رسانی براساس استانداردها و ضوابط تعیین شده: انتظار می رود در ستاد روند مشخصی برای تولید رسانه های آموزشی مانند پوستر، پمفلت، فیلم، کتابچه و ... وجود داشته باشد. این روند با نیازسنجی آغاز و با تهیه محتوا، طراحی ساختار و پیش آزمون ادامه می یابد و در نهایت به انتشار و ارزشیابی نتایج آن ختم می شود. در صورت رعایت این روند مصوب کمیته آموزش سلامت، امتیاز کامل به واحد تعلق می گیرد.

ردیف ۳۰- اجرای برنامه نظارت بر مراکز بهداشتی درمانی تابعه مطابق با جدول زمان بندی: در صورتی که کمتر از ۲۵ درصد برنامه زمان بندی اجرا شده باشد امتیاز صفر، اگر ۲۵ تا ۷۵ درصد برنامه اجرا شده باشد امتیاز ۱ و اگر بیش از ۷۵ درصد برنامه اجرا شده باشد، امتیاز ۲ ثبت خواهد شد.

ابزار پایش و ارزشیابی دروندادها و فرآیندها در واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

ردیف	عنوان شاخص	مقدار شاخص	وزن (۱-۴)	امتیاز (۰-۲)	امتیاز نهایی
۱	نسبت تعداد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت به تعداد پست سازمانی واحد		۳		
۲	نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت به تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه		۳		
۳	نسبت تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت به تعداد مراکز بهداشتی درمانی تابعه		۳		
۴	نسبت تعداد پست سازمانی واحد آموزش سلامت که توسط کارشناسان شاغل در واحد اشغال شده به تعداد پست سازمانی واحد		۲		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

۵	نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت که فقط وظایف واحد آموزش سلامت را انجام می دهند به کل تعداد کارشناسان واحد	۲		
۶	وجود کارشناس مسئول واحد با حداقل سه سال سابقه کار در واحد	۲		
۷	نسبت تعداد کارشناسان دارای حداقل دو سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت به تعداد کل کارشناسان واحد	۲		
۸	نسبت تعداد کارشناسان دارای مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و آموزش بهداشت به تعداد کل کارشناسان واحد	۲		
۹	تناسب فضای فیزیکی	۲		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				در اختیار واحد آموزش سلامت با تعداد کارکنان شاغل در واحد	
۱۰		۲		وجود فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت	
۱۱		۲		تناسب تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت	
۱۲		۱		وجود شرح وظایف مدون کارکنان در واحد آموزش سلامت	
۱۳		۳		وجود کارشناس مسئول واحد با سابقه مسئولیت کمتر از دو سال که دوره آشنایی با فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را در ستاد معاونت بهداشتی دانشگاه گذرانده باشد	
۱۴		۴		نسبت تعداد کارشناسان واحد آموزش سلامت که دوره های ضروری	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				شامل برنامه ریزی آموزشی و ارتباطی را گذرانده اند به کل تعداد کارشناسان واحد	
۱۵		۴		نسبت تعداد مراکز بهداشتی درمانی با حداقل یک نفر رابط آموزش سلامت به کل تعداد مراکز بهداشتی درمانی	
۱۶		۳		وجود بانک اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد	
۱۷		۴		وجود برنامه عملیاتی سالانه در واحد آموزش سلامت	
۱۸		۳		انجام نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی معاونت بهداشتی دانشگاه	
۱۹		۳		تدوین برنامه عملیاتی آموزش سلامت که در آن نتایج نیازسنجی	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				آموزشی شهرستان لحاظ شده باشد	
		۳		اجرای برنامه عملیاتی آموزش سلامت مطابق با جدول زمان بندی	۲۰
		۳		فعالیت کمیته آموزش سلامت برای هماهنگی کردن برنامه های آموزش سلامت در سطح ستاد	۲۱
		۳		بررسی و تصمیم گیری برنامه ها و مداخلات آموزش سلامت در این کمیته	۲۲
		۲		حضور رییس مرکز بهداشت شهرستان یا معاون او در تمام جلسات کمیته	۲۳
		۲		مشارکت واحد آموزش سلامت در اجرای مداخلات آموزشی سایر واحدها	۲۴
		۲		نظارت بر ارزشیابی برنامه های آموزشی اجرا شده برای جامعه	۲۵
		۳		طراحی و تولید رسانه	۲۶

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				های آموزشی و اطلاع رسانی براساس استانداردها و ضوابط تعیین شده	
		۲		انتقال محتوای کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط واحد آموزش سلامت معاونت بهداشتی به کارشناسان آموزش سلامت شهرستان حداکثر به فاصله سه ماه	۲۷
		۳		طراحی یک برنامه عملی مرتبط با موضوع هر کارگاه آموزشی برگزار شده توسط معاونت بهداشتی دانشگاه (در صورت ابلاغ از طرف معاونت)	۲۸
		۲		وجود برنامه زمان بندی برای نظارت بر فعالیت های آموزشی در مراکز بهداشتی درمانی تابعه	۲۹

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

۳۰	اجرای برنامه نظارت بر مراکز بهداشتی درمانی تابعه مطابق با جدول زمان بندی	۲		
۳۱	انجام نظارت بر خانه های بهداشت، پایگاه ها و مراکز بهداشتی درمانی توسط واحد آموزش سلامت براساس چک لیست	۳		
۳۲	تشکیل جلسات هماهنگی رابطین آموزشی مراکز بهداشتی درمانی تابعه حداقل هر سه ماه یک بار	۳		
۳۳	طراحی و اجرای مداخلات آموزش سلامت برای اجرا در مکان های عمومی و مراکز تجمع مخاطبان مانند مراکز خرید، ترمینال ها، فروشگاه ها و ...	۲		
۳۴	تشکیل جلسات هماهنگی با دست	۲		

				اندرکاران رسانه های جمعی منطقه برای اجرای برنامه های آموزش سلامت عمومی در طی یک سال گذشته	
--	--	--	--	--	--

دستورالعمل محاسبه شاخص های بروندادی واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان ها

- محاسبه مقدار شاخص دو حالت خواهد داشت:
الف- مواردی که شاخص یک کسر است، با نوشتن صورت و مخرج کسر مقدار شاخص تعیین می شود.
ب- مواردی که شاخص یک عدد است، همان عدد درج می شود.
- وزن شاخص ضربی است که براساس اهمیت هر شاخص به آن داده می شود و مقدار ثابتی است.
- حداقل امتیاز برای هر شاخص در جدول حداقل صفر و حداکثر ۲ است. به موارد کامل امتیاز ۲، موارد ناقص امتیاز ۱ و موارد صفر امتیاز ۰ تعلق می گیرد. در مواردی که مقدار شاخص + یا - است، امتیاز به صورت ۰ یا ۲ خواهد بود. مواردی که شاخص تنها یک عدد است در این ستون چیزی نوشته نمی شود. امتیاز نهایی حاصل ضرب مقدار امتیاز در وزن شاخص است. در مواردی که شاخص تنها یک عدد است در این ستون چیزی نوشته نمی شود فرم گزارش فعالیت های واحد آموزش سلامت

ابزار پایش و ارزشیابی برون دادها در واحد آموزش سلامت مراکز بهداشت شهرستان
ها

ردیف	عنوان شاخص	مقدار شاخص	وزن (۱-۴)	امتیاز (۰-۲)	امتیاز نهایی
۱	تعداد کارگاه های آموزشی با موضوعات آموزش سلامت به کل کارگاه های برگزار شده در ۶ ماه گذشته		۲		
۲	نسبت تعداد کارکنان ستادی واحدهای فنی شرکت کننده در کارگاه های آموزشی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت به تعداد کل کارکنان در ۶ ماه گذشته		۳		
۳	نسبت تعداد کارشناسان آموزش سلامت شرکت کننده در کارگاه آموزشی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت به کل کارشناسان آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته		۴		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

۴	نسبت برنامه های آموزشی ارزشیابی شده به کل برنامه های آموزشی اجرا شده در ۶ ماه گذشته	۳		
۵	تعداد مشاوره های فنی انجام شده برای طراحی مداخلات آموزشی توسط سایر واحدها در ۶ ماه گذشته	۲		
۶	تعداد برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی اجرا شده با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	۳		
۷	تعداد عناوین رسانه های آموزشی تولید شده (کتابچه، پوستر، پمفلت، فیلم) در حوزه سلامت در ۶ ماه گذشته	۱		
۸	نسبت تعداد عناوین رسانه های آموزشی ارزشیابی شده در حوزه سلامت (شامل کتابچه، پوستر، پمفلت، خبرنامه، فیلم) به کل رسانه های تولید شده در ۶ ماه گذشته	۳		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

۹	نسبت تعداد مداخلات آموزشی مبتنی بر نظریه و الگو در حوزه سلامت به کل مداخلات آموزشی در ۶ ماه گذشته	۲		
۱۰	تعداد پژوهش های کاربردی با موضوعات آموزش و ارتقای سلامت اجرا یا حمایت شده توسط واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	۱		
۱۱	تعداد مقالات علمی با موضوعات آموزش سلامت ارائه شده به صورت سخنرانی یا پوستر در همایش های سلامت در ۶ ماه گذشته	۱		
۱۲	تعداد مقالات علمی علمی با موضوعات آموزش سلامت چاپ شده در نشریات تخصصی حوزه سلامت در ۶ ماه گذشته	۱		
۱۳	تعداد جلسات کمیته های آموزشی تشکیل شده در ستاد در ۶ ماه گذشته	۳		
۱۴	تعداد مصوبات کمیته های	۳		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				آموزشی تشکیل شده در ستاد در ۶ ماه گذشته
۱۵	نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در مراکز ارائه خدمات سلامت منطقه به کل برنامه های آموزشی در این مراکز در ۶ ماه گذشته	۳		
۱۶	نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های آموزشی منطقه به کل برنامه های آموزشی در این محیط ها (در ۶ ماه گذشته)	۲		
۱۷	نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در محیط های کار به کل برنامه های آموزشی در این محیط ها در ۶ ماه گذشته	۲		
۱۸	نسبت برنامه های آموزشی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در مکان های عمومی به کل برنامه های آموزشی در	۲		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

				این مکان ها در ۶ ماه گذشته	
		۲		تعداد نظارت هایی انجام شده برای فعالیت های آموزش سلامت واحدهای تابعه در ۶ ماه گذشته	۱۹
		۲		نسبت واحدهای تابعه نظارت شده به کل واحدهای تحت پوشش در ۶ ماه گذشته	۲۰
		۲		تعداد منابع علمی (کتاب، سی دی و ...) تولید شده توسط واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	۲۱
		۲		تعداد منابع علمی تولید شده با مشارکت واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	۲۲
		۲		تعداد تفاهم نامه های منعقد شده با سازمان های دولتی برای برگزاری برنامه های آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	۲۳
		۲		تعداد تفاهم نامه های منعقد شده با سازمان های غیردولتی برای برگزاری برنامه های آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته	۲۴

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

۲۵	تعداد جلسات هماهنگی درون بخشی تشکیل شده برای برگزاری مناسبت های مختلف سلامت در ۶ ماه گذشته	۲		
۲۶	تعداد جلسات هماهنگی بین بخشی تشکیل شده برای برگزاری مناسبت های مختلف سلامت در ۶ ماه گذشته	۲		
۲۷	تعداد برنامه های مناسبتی اجرا شده با مشارکت واحد آموزش سلامت مانند همایش ها و نمایشگاه ها در ۶ ماه گذشته	۲		

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی

مرکز بهداشت شهرستان

۶ ماهه اول ☐ ۶ ماهه دوم ☐ سال

۱- مدیریت برنامه های آموزشی

ردیف	موضوع آموزش*	گروه هدف	تعداد فراگیران	شیوه آموزشی مورد استفاده	مبتنی بر نیازسنجی**
					بلی
					خیر

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

* موضوعات فنی آموزش و ارتقای سلامت مانند نیازسنجی آموزشی، برنامه ریزی آموزشی، ارزشیابی آموزشی، آموزش سلامت مبتنی بر نظریه و الگو، ارتباط برای سلامت، تکنولوژی آموزشی و ... را شامل می شود.

** نیازسنجی آموزشی انجام شده در ابتدای هر سال

۲- مدیریت بسیج های اطلاع رسانی آموزشی (برای هر مورد بسیج یک جدول تکمیل شود)

موضوع بسیج اطلاع رسانی آموزشی:

تاریخ اجرای برنامه:

مبتمنی بر نیازسنجی: ☐ بلی ☐ خیر

تعداد موارد استفاده	نوع کانال	کانال های ارتباطی
	مشاوره حضوری	کانال های بین فردی
	مشاوره تلفنی	
	پست الکترونیکی	
	بحث گروهی	کانال های گروهی
	کارگاه	
	جلسات پرسش و پاسخ	
	سخنرانی	
	همایش	
	مراسم مذهبی و آیینی	
	نمایش ها	
	مسابقات ورزشی	
	نمایشگاه ها	
		
	جلسات بین بخشی با ارگان ها و سازمان های دولتی و غیردولتی	کانال های سازمانی، اجتماعی

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

	جلسات با دست اندرکاران رسانه	کانال های ارتباط جمعی
		
	رادیو	
	تلویزیون	
	سینما	
	اینترنت	
	روزنامه، مجله و خبرنامه	
	پلاکارد، بیلبردها و مانیتورها	
	پوستر	
	کتاب، کتابچه و پمفلت	
		

۳- مدیریت برنامه های ارتقای سلامت

نوع راهبرد	نوع برنامه	گروه هدف
جلب حمایت همه جانبه	جلسات حساس سازی (Sensitization) با ذی نفعان، تصمیم گیرندگان، شرکا و مخالفان	
	جلسات مذاکره (Negotiation) با تصمیم گیرندگان و شرکا	
	جلسات لابی (Lobbying) با تصمیم گیرندگان	
	جلسات ایجاد فشار (Pressuring) با مخالفان	
	جلسات مناظره (Debating) با مخالفان	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

	جلسات دادخواهی (Petitioning) با تصمیم گیرندگان	
	سایر موارد	

نوع راهبرد	موقعیت	تعداد
ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت	مدارس و مراکز آموزشی مروج سلامت	
	بیمارستان های مروج سلامت	
	محیط های کار مروج سلامت	
	پایگاه های بسیج مروج سلامت	
	جامعه ایمن	
	شهر سالم	
	روستای سالم	
	سایر موارد (ذکر شود)	

نوع راهبرد	نوع اقدام	تعداد برنامه	تعداد
تقویت اقدامات جامعه	برنامه های مشترک با سازمان های مردم نهاد (NGOs)		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت محله ها		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت ادارات		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

		برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت دانش آموزی
		برنامه های مشارکتی با حضور سایر گروه های داوطلب سلامت
		پروژه مشترک با فرهنگسراها و کانون های فرهنگی هنری
		پروژه مشترک با شوراهای اسلامی شهر و روستا
		پروژه مشترک با حوزه های علمیه
		پروژه مشترک با خیرین سلامت
		سایر موارد

۴- مدیریت تولید منابع و رسانه های آموزشی

منبع / رسانه	موضوع	گروه هدف	مصوبه آموزش سلامت			پیش آزمون
			دارد	ندارد	شده	
کتاب						
کتابچه						
پوستر						
پمفلت						
نشریه						
تراکت						
بنر						
سی دی						

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

						برنامه رادیویی (با ذکر نوع برنامه)
						برنامه تلویزیونی (با ذکر نوع برنامه)

۵- پژوهش های مرتبط با آموزش سلامت

فعالیت مرتبط با پژوهشی	موضوع پژوهش	تعداد
تهیه پروپوزال (طرح پیشنهادی)		
مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش		
اجرای پژوهش		
تامین منابع مالی		

۶- مدیریت بسیج های اطلاع رسانی آموزشی (برای هر مورد بسیج یک جدول تکمیل شود)

موضوع بسیج اطلاع رسانی آموزشی:

تاریخ اجرای برنامه:

☐ خیر

☐ بله
مبتنی بر نیازسنجی: بله

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

تعداد موارد استفاده	نوع کانال	کانال های ارتباطی
	مشاوره حضوری	کانال های بین فردی
	مشاوره تلفنی	
	پست الکترونیکی	
	بحث گروهی	کانال های گروهی
	کارگاه	
	جلسات پرسش و پاسخ	
	سخنرانی	
	همایش	
	مراسم مذهبی و آیینی	
	نمایش ها	
	مسابقات ورزشی	
	نمایشگاه ها	
		
	جلسات بین بخشی با ارگان ها و سازمان های دولتی و غیردولتی	کانال های سازمانی، اجتماعی
	جلسات با دست اندرکاران رسانه	
		
	رادیو	کانال های ارتباط جمعی
	تلویزیون	
	سینما	
	اینترنت	
	روزنامه، مجله و خبرنامه	
	پلاکارد، بیلبوردها و مانیتورها	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

	پوستر	
	کتاب، کتابچه و پمفلت	
		

۷- مدیریت برنامه های ارتقای سلامت

نوع راهبرد	نوع برنامه	گروه هدف
جلب حمایت همه جانبه	جلسات حساس سازی (Sensitization) با ذی نفعان، تصمیم گیرندگان، شرکا و مخالفان	
	جلسات مذاکره (Negotiation) با تصمیم گیرندگان و شرکا	
	جلسات لابی (Lobbying) با تصمیم گیرندگان	
	جلسات ایجاد فشار (Pressuring) با مخالفان	
	جلسات مناظره (Debating) با مخالفان	
	جلسات دادخواهی (Petitioning) با تصمیم گیرندگان	
	سایر موارد	
		

نوع راهبرد	موقعیت	تعداد
ایجاد و توسعه	مدارس و مراکز آموزشی مروج سلامت	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

محیط های حامی سلامت	بیمارستان های مروج سلامت
	محیط های کار مروج سلامت
	پایگاه های بسیج مروج سلامت
	جامعه ایمن
	شهر سالم
	روستای سالم
	سایر موارد (ذکر شود)

نوع راهبرد	نوع اقدام	تعداد	تعداد برنامه
تقویت اقدامات جامعه	برنامه های مشترک با سازمان های مردم نهاد (NGOs)		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت محله ها		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت ادارات		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت دانش آموزی		
	برنامه های مشارکتی با حضور سایر گروه های داوطلب سلامت		
	پروژه مشترک با فرهنگسراها و کانون های فرهنگی هنری		
	پروژه مشترک با شوراهای اسلامی شهر و روستا		
	پروژه مشترک با حوزه های علمیه		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

	پروژه مشترک با خیرین سلامت	
	سایر	موارد

۸- مدیریت تولید منابع و رسانه های آموزشی

منبع / رسانه	موضوع	گروه هدف	مصوبه کمیته آموزش سلامت		پیش آزمون	
			دا رد	ندار د	شده	نشده
کتاب						
کتابچه						
ه						
پوستر						
پمفل						
ت						
نشریه						
تراکت						
ت						
بنر						
سی دی						
برنامه رادیویی						

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

						(با ذکر نوع برنامه)
						برنامه تلویز یونی (با ذکر نوع برنامه)

۹- پژوهش های مرتبط با آموزش سلامت

فعالیت مرتبط با پژوهشی	موضوع پژوهش	تعداد
تهیه پروپوزال (طرح پیشنهادی)		
مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش		
اجرای پژوهش		
تامین منابع مالی		

فرم گزارش فعالیت های واحد آموزش سلامت

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی

مرکز بهداشت شهرستان

۶ ماهه اول ☐ ۶ ماهه دوم ☐ سال

۱۰- مدیریت برنامه های آموزشی

ردیف	موضوع آموزش*	گروه هدف	تعداد فراگیران	شیوه آموزشی مورد استفاده	مبتنی بر نیازسنجی**	
					بلی	خبر

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

* موضوعات فنی آموزش و ارتقای سلامت مانند نیازسنجی آموزشی، برنامه ریزی

آموزشی، ارزشیابی آموزشی، آموزش سلامت مبتنی بر نظریه و الگو، ارتباط برای سلامت،

تکنولوژی آموزشی و ... را شامل می شود.

** نیاز سنجی آموزشی انجام شده در ابتدای هر سال

۱۱- مدیریت بسیج های اطلاع رسانی آموزشی (برای هر مورد بسیج یک جدول تکمیل شود)

موضوع بسیج اطلاع رسانی آموزشی:

تاریخ اجرای برنامه:

مبteni بر نیازسنجی: بلی ☐ خیر ☐

تعداد موارد استفاده	نوع کانال	کانال های ارتباطی
	مشاوره حضوری	کانال های بین فردی
	مشاوره تلفنی	
	پست الکترونیکی	
	بحث گروهی	کانال های گروهی
	کارگاه	
	جلسات پرسش و پاسخ	
	سخنرانی	
	همایش	
	مراسم مذهبی و آیینی	
	نمایش ها	
	مسابقات ورزشی	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

	نمایشگاه ها	
		
	جلسات بین بخشی با ارگان ها و سازمان های دولتی و غیردولتی	کانال های سازمانی، اجتماعی
	جلسات با دست اندرکاران رسانه	
		
	رادیو	
	تلویزیون	کانال های ارتباط جمعی
	سینما	
	اینترنت	
	روزنامه، مجله و خبرنامه	
	پلاکارد، بیلبوردها و مانیتورها	
	پوستر	
	کتاب، کتابچه و پمفلت	
		

۱۲- مدیریت برنامه های ارتقای سلامت

نوع راهبرد	نوع برنامه	گروه هدف
جلب حمایت همه جانبه	جلسات حساس سازی (Sensitization) با ذی نفعان، تصمیم گیرندگان، شرکا و مخالفان	

	جلسات مذاکره (Negotiation) با تصمیم گیرندگان و شرکا	
	جلسات لابی (Lobbying) با تصمیم گیرندگان	
	جلسات ایجاد فشار (Pressuring) با مخالفان	
	جلسات مناظره (Debating) با مخالفان	
	جلسات دادخواهی (Petitioning) با تصمیم گیرندگان	
	سایر موارد	

نوع راهبرد	موقعیت	تعداد
ایجاد و توسعه محیط های حامی سلامت	مدارس و مراکز آموزشی مروج سلامت	
	بیمارستان های مروج سلامت	
	محیط های کار مروج سلامت	
	پایگاه های بسیج مروج	

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

	سلامت	
	جامعه ایمن	
	شهر سالم	
	روستای سالم	
	سایر موارد (ذکر شود)	

نوع راهبرد	نوع اقدام	تعداد	تعداد برنامه
تقویت اقدامات جامعه	برنامه های مشترک با سازمان های مردم نهاد (NGOs)		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت محله ها		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت ادارات		
	برنامه های مشارکتی با حضور داوطلبان سلامت دانش آموزی		
	برنامه های مشارکتی با حضور سایر گروه های داوطلب سلامت		
	پروژه مشترک با فرهنگسراها و کانون های فرهنگی هنری		
	پروژه مشترک با شوراهای اسلامی		

شرح وظایف و شاخص های آموزش و ارتقای سلامت

		شهر و روستا	
		پروژه مشترک با حوزه های علمیه	
		پروژه مشترک با خیرین سلامت	
		سایر موارد	

۱۳- مدیریت تولید منابع و رسانه های آموزشی

پیش آزمون		مصوبه کمیته آموزش سلامت		گروه هدف	موضوع	منبع / رسانه
ن شد ه	شد ه	ندار د	دار د			
						کتاب
						کتابچه
						پوستر
						پمفلت
						نشریه
						تراکت
						بنر
						سی دی

						برنامه رادیویی (با ذکر نوع برنامه)
						برنامه تلویزیونی (با ذکر نوع برنامه)

۱۴- پژوهش های مرتبط با آموزش سلامت

فعالیت مرتبط با پژوهشی	موضوع پژوهش	تعداد
تهیه پروپوزال (طرح پیشنهادی)		
مشارکت در طراحی و اجرای پژوهش		
اجرای پژوهش		
تامین منابع مالی		

چک لیست پایش برنامه ها و فعالیت های آموزش و ارتقای سلامت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

جمعیت تحت پوشش تعداد مراکز بهداشت تحت پوشش

تعداد کارشناسان آموزش سلامت معاونت تعداد کل کارشناسان آموزش سلامت

شاغل در مراکز بهداشت تابعه

ردیف	عنوان فعالیت یا برنامه	بلای	خیر	توضیحات
۳	آیا کارشناس مسوول آموزش سلامت به جز وظایف واحد خود مسوولیت دیگری دارد (مثلا سلامت مدارس)			
۴	آیا سایر کارشناسان آموزش سلامت به جز وظایف واحد خود مسوولیت دیگری دارد (مثلا سلامت مدارس)			
۵	آیا کارشناس مسئول واحد حداقل پنج سال سابقه کار در واحد آموزش سلامت دارد			
۶	آیا حد اقل ۵۰ درصد کارشناسان شاغل در واحد دارای حداقل سه سال سابقه			

			کار در واحد آموزش سلامت هستند	
۷			آیا حداقل ۵۰ درصد کارشناسان شاغل در واحد آموزش سلامت دارای مدرک تحصیلی بهداشت عمومی و یا آموزش بهداشت هستند	
۸			آیا فضای فیزیکی در اختیار واحد آموزش سلامت متناسب با تعداد کارکنان شاغل در واحد می باشد (هر نفر ۶ متر مربع)	
۹			آیا فضای فیزیکی اختصاصی برای واحد آموزش سلامت وجود دارد	
۱۰			آیا تجهیزات و امکانات در اختیار واحد آموزش سلامت کافی است (نسبت به سایر واحدها، همچنین: □ دسترسی به اینترنت □ پرینت و تکثیر □ کتابخانه □ پورتال	
۱۱			آیا شرح وظایف مدون کارکنان در واحد آموزش سلامت در دسترس می باشد	
۱۲			در صورت وجود کارشناس مسئول واحد با سابقه مسئولیت کمتر از سه سال آیا دوره آشنایی با فرآیندهای آموزش و ارتقای سلامت را در دفتر آموزش و ارتقای سلامت گذرانده باشد (دستورالعمل)	

۱۳	آیا همه کارشناسان واحد آموزش سلامت دوره های ضروری شامل مدل □ طراحی آموزشی □: نیازسنجی رسانه □ ارزشیابی □ ها و الگوها جلب حمایت □ هاروش های آموزشی بسیجهای □ همه جانبه □ اطلاع رسانی		
۱۴	آیا در هر شهرستان حداقل یک نفر کارشناس آموزش سلامت شاغل می باشد		
۱۵	آیا بانک اطلاعاتی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت در واحد موجود می باشد		
۱۶	آیا واحد آموزش سلامت برنامه عملیاتی سالانه دارد		
۱۷	آیا نیازسنجی آموزشی براساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی دفتر آموزش و ارتقای سلامت انجام شده است		
۱۸	آیا و در برنامه عملیاتی آموزش سلامت نتایج نیازسنجی آموزشی لحاظ شده است		
۱۹	آیا برنامه عملیاتی آموزش سلامت مطابق با جدول زمان بندی اجرا شده است		

۲۰	آیا کمیته آموزش سلامت یا سایر کمیته های مشابه برای هماهنگ کردن برنامه های آموزش سلامت در سطح معاونت فعال می باشد		
۲۱	آیا واحد آموزش سلامت نظارت بر ارزشیابی برنامه های آموزشی اجرا شده در ستاد را به عهده دارد		
۲۳	آیا کارگاه های آموزشی برگزار شده توسط دفتر آموزش و ارتقای سلامت در ۶ ماهه گذشته برای سایر کارشناسان آموزش سلامت برگزار شده است		
۲۴	آیا برنامه زمان بندی برای نظارت بر واحدهای آموزش سلامت شهرستان های تابعه وجود دارد		
۲۵	آیا برنامه نظارت بر واحدهای آموزش سلامت تابعه مطابق با جدول زمان بندی اجرا شده است		
۲۶	آیا جلسات هماهنگی کارشناسان واحدهای آموزش سلامت تابعه حداقل هر سه ماه یک بار تشکیل می شود		
۲۷	آیا کارگاههای آموزشی برگزار شده در ۶ ماهه گذشته ارزشیابی شده است		
۲۸	آیا برنامه ی آموزشی برای کارشناسان ستادی سایر واحدها در مورد موضوعات مرتبط با آموزش و ارتقای		

			سلامت در ۶ ماه گذشته اجرا شده است	
۲۹			آیا برنامه های بسیج اطلاع رسانی آموزشی با مسئولیت یا مشارکت واحد آموزش سلامت در ۶ ماه گذشته اجرا شده است	
۳۰			آیا مداخلات آموزشی ۶ ماهه گذشته مبتنی بر نظریه و الگو بوده است	
۳۱			آیا در ۶ ماه گذشته پژوهش های کاربردی با موضوعات آموزش و ارتقای سلامت توسط واحد آموزش سلامت اجرا یا حمایت شده است	
۳۴			آیا در پایش برنامه پزشک خانواده ، آموزش سلامت نیز مشارکت دارد	
۳۵			آیا برنامه مدون آموزشی به حوزه ها و پایگاههای بسیج تحت پوشش ابلاغ شده است	
۳۶			آیا یاوران بسیجی سلامت سطح اول و دوم حوزه های منتخب شناسایی شده و آموزش دیده اند	
۳۷			آیا کارشناس مسوول آموزش سلامت داده های ذیرا در اختیار دارد: □ تعداد حوزه های علمیه موجود □ تعداد پایگاههای بسیج موجود	

		☐ تعداد حوزه های فعال ☐ تعداد پایگاههای بسج فعال ☐ تعداد مرییان مشترک با بسیج	
--	--	--	--

تاریخ بازدید:.....

امضا:

اسامی بازدید کنندگان:

.....(۱)

.....(۲)

.....(۳)

فهرست

منابع:

